

Egyházunk reménysége – a fiatalok

Gyakran indokoltnak látszik, hogy borongós képet fessünk egyházunk jelenéről és holnapjáról. Vajon elveszítjük-e az ifjúságot? Vajon vonzza-e még az egyház a fiatalokat? Ha tükröt tartunk önmagunk elé, egyházunk „hétköznapij” elé, vajon felfedik-e fiataljaink annak arculatán – bár nem a megdicsőült, de a keresztt útját eltökélten vállaló Krisztus vonásait?

Alig több mint húsz év telt el a 2. Vatikáni zsinat óta. Mai fiatalságunk jobbára a zsinat éveiben vagy azt követően született. Mi, akik érdeklődve, tudatosan éltük át a zsinati időszakot, akkor tele voltunk jószándékkal, lendülettel, reménységgel. Ha ma húszegynéhány év után megkérdeznénk egy fiatal papjelöltet vagy egy világit: adjon – ha nem is számot, de legalább – beszámolót arról, mi egyházunkban a fejlődés irányvonala, mik az elért eredmények és az előttünk álló feladatok – vajon nem múlt időben kellene szólnia? Beszélhetünk-e még fejlődésről, lendületről, továbblépésről, vagy inkább egyfajta „Stop!” állapotba kerültünk? Vajon a fiatalok – sokfelé a világon, de nálunk is – egy belsőleg megújult vagy legalábbis megújulni igyekvő egyházi közösséggel találják-e szembe magukat? A „nagykorúsított”, azaz megbérmált fiatalok, a világiak – férfiak és nők – felelős, aktív részvétele, az ökumené remélt eredményei, az egyházi tudományosság szabadsága, a „viri probati” szentelése, a megújított és újra rubrikákba merevedő liturgia, az egyre erősödő centralizmus, a belső dialógus nagyfokú visszafejlődése, egyfajta „egyházi” személyi kultusz, és sok minden más nem kis problémát jelentenek a kereső, az egyházi életbe „belekóstolató”, a közösségi életet és mindenekelőtt az evangéliumi örömet igénylő fiatalok számára. Így van ez hazánk határain kívül, de belül is. Ahol felelős – különféle beosztású – egyházi vezetők nem a szeretet meglétét, hanem szinte kizárólag a „törvényt”, a „házaszabályokat” (ezekre is szükség van!) tudják csak nyújtani az érdeklődő fiatal papjelölteknek vagy a világi ifjúságnak, ott hamarosan a „pásztor nélküli nyáj” bibliai képével találjuk magunkat szembe. Az így „vezetett nyáj” elbizonytalanodik, elkedvetlenedik, elfárad.

Nem jelentéktelen az a probléma sem, hogy a hívő keresztény a szekularizált társadalomban egyre nehezebb helyzetbe került. Meg kell tapasztalnia, hogy nem könnyű együttműködni agnosztikusokkal, ateistákkal. Akkor is így van ez, ha kölcsönösen tudják, hogy egymásrataltságukban a holnapot közösen kell munkálniuk. Nehéz lépten-nyomon tapasztalni, hogy a társadalom egy része „idealistának” bélyegezi a keresztény hívőt (s ez még a jobbik eset, mert a kritika olyanok részéről érkezik, akik maguk is valamerre elkötelezettek), de még nehezebb tudomásul venni, hogy sokaknak már szinte semmit sem jelent bármiféle világnézeti bázis. Szociológusok diagnózisa szerint az egyházi élet számos problémájának, így a fiatalok lassú lemorzsolódásának egyik komoly oka az egyház funkcióinak megfogyatkozása. A szocializációs folyamat során, az egyes életterületeknek és foglalkozásoknak szakemberek által történt kisajátítása nyomán, a civilizációs és technizálódó törekvések következtében az egyház egyre több funkcióját adta át másoknak. Természetesen ezek a „mások” lehetnek az egyház tagjai, de munkaterületükön már semmiképp sem az egyházat képviselik. Az egyház ilyen jelenléte a társadalomban egyre jelentékenyebbé vált. Mindez – s ezt szakkutatók tovább részletezik – tapasztalati, ténykérdés. A régi, közép-

kori „corpus christianorum” lassan köddé foszlott. Az egyház elbúcsúzott számos közéleti, politikai, oktatás- és nevelésügyi monopol-funkciójától.

Ha diagnózist igyekszünk felállítani, még mélyebbre kell néznünk. Az élet értelmének kérdésére sem válaszolhat már monopolhelyzetben az egyház. Számos áramlat, intézmény, szervezet, világnézet, ideológia kínálja ma portékáját s jelent számára konkurenciát. A vallási-teológiai gondolkodást egyre inkább a profán, evilági szemlélet váltja fel. A keresztény istentisztelet régebben számos kulturális-társadalmi igényt is kielégített – lényeges funkciói mellett. Ma viszont már képtelen versenyezni a nagyszámú tömegtájékoztatói eszközzel, színházzal, mozival stb.

A fiatalok közül, akiknek a kínálat ilyen pluralizmusában kell választaniuk, csak kevesen jutnak el olyan döntéshez, mely a pusztá érdeklődésen, némi „újszerűség-igényen” túl személyes elkötelezettségre is rávezet. A fiatalok választása egyre inkább az egyházi „kínálat” mellőzésével – a művelődés, sport, szórakozás, változatos szabadidő-felhasználás javára dől el. A vallásos motivációkkal meghozott döntéseknek szinte kizárólag a „miniegyházakban”, azaz a családokban, a kiscsoportokban, esetleg egy-egy konkrét személynél lehetünk tanúi.

Feladatunk ma is változatlan: az ifjúságot Krisztushoz kell vezetnünk. A holnap egyháza a mai fiatalokból fog állni. Felelősségünkre gondolva egyetlen cél lebeghet szemünk előtt: kellő felkészültséggel, építő bátorsággal kell újra a fiatalok felé fordulnunk. Újra el kell kötelezni magunkat saját, ősi, valóban keresztény, azaz Krisztus felől érkező feladataink vállalására. Püspökök és lelkipásztorok, a Krisztus ügyét magukévá tevő világiak nem engedhetik meg maguknak azt a luxust, hogy lemondóan legyintenek. Nem nézhetik bánkódó vagy borús tekintettel, hogy templomaink lassan kiürülnek, hogy hittanosaink száma fogyatkozik, hogy többet asszisztálunk koporsók, mint házasságot kötők mellett, hogy az ifjúság új profétákat keres, nemegyszer olyanokat, akik nem Krisztusról, hanem százféle másról hoznak számukra üzenetet.

A megoldás, hogy nem csupán a még megmaradt funkcióinkat vállaljuk, hanem mindazokat, melyeket Jézus Krisztus reánk, a benne hívők közösségére bízott. Mindenekelőtt az *örömhír hirdetését, az istentisztelet méltó közösségi végzését és a keresztény élet tanúságtételét*. Ezek az alapvető, isteni megbízásból fakadó feladataink nem zárnak be a templomba, nem szorítanak a sekrestye vagy a plébániai iroda, esetleg a temető falai közé. Igaz, nem biztosítanak már kulturális monopóliumot, sem társadalmi privilégiumokat de még csak úgynevezett keresztény iskolákat sem. De erősítik küldetés tudatunkból fakadó hivatásunkat és az igehirdetésnek isteni jogon biztosított szabadságát. Nem evilági tudást és bölcsességet, nem gazdasági, politikai és társadalmi reformokat hirdetünk, hanem *a béke és szeretet evangéliumát*.

Miért nem koncentrálnak újra a lényegre, azaz Krisztus szavára? Miért véljük nai-
vul, hogy csak akkor alakulhat ki pezsgő, virágzó keresztény élet, ha az kart karba öltve jár divatos áramlatokkal és hangadóikkal? Ha saját igazolásunkat nem Krisztus és evangéliuma alapján akarjuk biztosítani, akkor a ma ifjúsága, a holnap potenciális egyháza nem tart hitelesnek, következésképp nem kíván csatlakozásával igazolni. – Ha a hitoktatásban vagy az ifjúsággal való foglalkozás során kevesebb szó esik Jézusról és az ő örömet és szenvedést egyaránt hirdető, illetőleg az utóbbit sem eltitkoló evangéliumáról – mint tudatformálásról, önmegvalósításról, lélektani analízisről (félreértés ne essék: mindezek komoly témák lehetnek, csak a kellő hangsúlyra és arányokra kell ügyelnünk), akkor előbb-utóbb szavunk már nem lesz érdekes, s a fiatalok a nálunk többet tudó, jobb szakismeretekkel rendelkező pszichiáterhez, pszichológushoz vagy más szakemberhez fognak fordulni.

Fel kell tennünk a kérdést önmagunknak: miért nem tud többet fiatalságunk arról, hogy Krisztus miképp látja-értelmezi-értékeli az embert, milyen az a krisztusi „mérték”, melyhez igazodnunk kell? Miért nem válik a keresztény eukarisztia-ünneplés

egyre inkább asztalközösséggé, a közösségi élet fókuszává? Miért nem világoskodik Krisztus világossága bennünk és általunk úgy, hogy azt az ifjúság felfedezhesse, számára eligazító irányfényt jelenthessen? Miért kell annyi mellékes témára időt feccsérelni, s az Isten- és emberszeretet hirdetését és mindenekfölött megélését elhanyagolni? Miért nem gyakoroljuk azt a valóban szeretetben fogant kritikát, mely sohasem bánt, nem sebez, hanem szeretetből fakadó megtéréshez vezet? Mi lett abból az „örömhírből”, amelyet Krisztus meghirdetett? Nem degradáltuk-e tanrendszerre, nem erőltettük-e korok szerint változó és túlhaladott jogi szisztémába, paragrafusokba? A „törvénykönyvet” tartjuk kezünkben és olvassuk fel, naivul azt gondolva, hogy hallgatóink ezen az úton válnak majd jó keresztényekké. Félreértés ne essék: Jézus nem kívánta eltörölni a törvényt, de mindent megelőzött az Ő meghívása, az üdvösség felajánlása, az otthonába hívó Atyának bemutatása. Végre tudomásul kell vennünk: számos fiatal részben tudatlansága miatt, részben azonban a rosszul felajánlott istenhit, a meghamisított evangélium-hirdetés miatt és számos egyéb külső hatásra gyanakvóvá lett az egyházzal, a Krisztus-hittel kapcsolatban. Fel kell ezért tárni előttük Krisztus igazi arcát és evangéliumának örömhírét, melynek „megizlése” nyomán még a szenvedést is el lehet fogadni.

Természetesen nem riadhatunk vissza a dialógustól, sőt a vitától sem. Az evilágba merevedő és merevítő kultúra, az öncélúvá váló technikai civilizáció, a mindent megoldani vélő tudományhit olykor félrevezető, máskor csalódásokat okozó útvesztőiről sem hallgathatunk. A korszellem nemegyszer orkán erősségével vágja arcunkba a csipős kritika szelét. Miért alázzuk meg feleslegesen, sőt olykor vétkeken magunkat azzal, hogy hallgatásba burkolózunk? A józan alkalmazkodás, a türelem és a hamis ál-alázatosság meg konformizmus, sőt a gyávaság között óriási a különbség. Miért oly félénk püspök, pap, teológus, világi hívő, amikor már valóban nem keresztény alázat-ról és szerénységről, hanem Isten ügyének, saját hívő meggyőződésének nemcsak jogos, de köteles védelméről, hitének megvallásáról van szó?

Észre kell vennünk, hogy gyakran vétkeztünk „per omissionem”, azaz mulasztással. Félteve a lassan egyre biztosabbá váló egzisztenciánkat, anyagi érdekeinket, esetleg előmenetelünket – hallgatunk és félünk. Feleslegesen túlméretezett aggodásunk legalább oly mértékben szorított hátrányos helyzetbe, mint a kívülről érkező kritika – vagy régebben az adminisztratív intézkedések. A virulens kisebbségi tudat, melyből sokan már-már kultuszt csináltak („mit tehetünk, hiszen csak másodrendű állampolgárok vagyunk?”), nemcsak értelmetlen volt, nemcsak a szükséges tetterőt csökkentette, hanem a hitvalló életre való készséget is gyengítette, fékezte.

*

Jó néhány éve egy igen mérges ember ezt írta: A mai fiatalság gyökerében romlott, gonosz, istentelen, lusta. Sohasem válik olyaná, mint a régebbi idők fiatalsága volt, s ezért képtelen lesz rá, hogy kultúránkat és értékeinket fenntartsa. – E sorokat mintegy 3000 évvel ezelőtt jegyezték fel egy Babilonban talált cseréptáblára. Semmi sem új a Nap alatt. Kell-e hát foglalkoznunk a mai fiatalokkal kapcsolatos problémákkal, a generációs feszültségekkel?

A fiatalok emancipációja az emberré válás történeti hosszmeteszében – úgy tűnik – állandó jelenség.

Ha a napjaink generációs feszültségét okozó jelenségeket figyelembe vesszük, tisztább képet nyerhetünk arról, mi állít szembe fiatalokat és idősebbeket egymással. Szociológusok számos tünetre mutatnak rá. Így például régebben ugyan elhagyták a fiatalok lakóhelyüket, családi környezetüket, de nem adták fel alapvető erkölcsi

normáikat. Elvonultak ugyan szerencsét próbálni, új életet teremteni és (talán némi romantikus elképzelést követve) a világot meg akarták hódítani. Ugyanakkor azonban régi hívő meggyőződésüket és erkölcsi elveiket magukkal vitték és az új otthonban, hazában is érvényesítették. Manapság aligha van így. Az adott világtól, annak számos értékétől, kulturális örökségétől elfordulnak, annak normáit, ideáljait, az ott-hont – a szónak szoros és átvitt értelmében is – maguk mögött hagyják.

Az idősebb generáció viszont gyakran tehetetlenül kritizál, vagy épp az erősebb jogán, a hatalom birtokában agresszív a fiatalokkal. A lelkiismeretesek, a józanabbak inkább azért aggódnak, hogy a mai fiatalok ugyanazokat vagy többé-kevésbé hasonló hibákat fognak elkövetni, mint az 50–70 évesek a maguk idején (pl. politikai irracionálizmus, a politikai-társadalmi élet dogmatikus túl-egyszerűsítése, vak engedelmesség, teljes önátadás a mozgalomnak – a személyiség feladásával stb.).

A dialógus, a normális kapcsolatok kialakítása ilyen légkörben igen nehéz. Ma már más, általában több szakismerettel rendelkezik nagyszámú fiatal, más értékrendet tart szeme előtt az egyik, más a másik generáció. A fiatalok érveket követelnek, az idősebbek tekintély-vezetésre tartanak igényt. Mindkét oldalon könnyen születnek félreértésekből, türelmetlenségből fakadó sértődések, az előítéleteket képtelenek felszámolni. Így azután egyhamar megszakad a kommunikáció, megreked a dialógus, sőt megszűnnek még a viták is.

Pszichológusok és pedagógusok rámutattak arra, hogy a szellemileg képzetesebb idősebbek különösen nehezen viselik el a generációs feszültséget. Bennük bizonyos – tudatos – konzerváló hajlam működik: félnek a változásoktól, a megszokottat felváltó bármiféle mástól. Ellenállnak minden „kalandosnak” minősített vállalkozásnak, elutasítanak minden, a jövő útját formálni kívánó rizikó-tényezőt. Ismerek 65 éves apát, aki 30–40 év közötti fiainak-lányainak életét még ma is vaskézrel igyekszik irányítani, hogy „boldoguljanak”.

Nem csodálkozhatunk, ha a fiatalabbak az idősebbeknek ilyen túlzóan féltő, gyanakvó, sőt agresszív magatartását bizalmatlanságnak, sőt elnyomásnak minősítik. Diákok, egyetemisták, fiatal munkatársak jelentik ki professzoraikról, „főnökeikről”, hogy azok féltékenyek, nem bíznak rájuk semmi komoly feladatot.

A kiutat sokan a végletekben keresik. Stréberség az iskolában, egyetemeken – vagy opportunizmus, megalkuvó alkalmazkodás. Az idősebb generáció „szamárlétra-elmélete” még ma is számos fiatal „vigasztal”. Akadnak, akik elvtelenül, destruktív ösztönből fakadóan „fúrási” képességeiket érvényesítik, hogy előbbre jussanak.

Kétségtelen, hogy a generációs feszültség ma is tényező életünkben. A kommunikáció csökkenését tapasztalva, a szétválási, sőt szembenállási folyamat láttán elsősorban a tapasztaltabb, idősebb embereknek kellene kevésbé agresszívoknak, elutasítóknak, sértődötteknek lenniük. Még akkor is gyakorolniuk kell a türelmet, ha a fiatalabb nemzedék szemrehányásai, provokációi olykor már-már elérik az idősebbek tűrésszintjének határát. Az idősebb generációnak kötelessége (régén is, ma is), hogy kissé bölcsebben, élettapasztalata erejében reagáljon. Végső soron a generációs feszültségek mehökkentően sztereotip kérdéseket, panaszokat, vágyakat hoznak újra és újra a felszínre. Ha az emberiségnek évezredek alatt sem sikerült ezt a mindig aktuális problémát felszámolni, akkor feltételezhetjük, hogy nincs is végleges, egyértelmű megoldás. Együtt éltek régén, és együtt kell élnünk nekünk is e nehézségekkel. Igaz, manapság elhangzanak oly kijelentések is, hogy a világ jelen súlyos helyzetében kell megoldást találnunk. Persze, a nehézség, a veszély ott lappang e felszólítás mögött: vajon a legjobbnak vélt megoldás nem válik-e majd az egyik és a másik oldalon is újabb ellentétek, agressziók forrásává?

A kölcsönös figyelmesség, a kommunikáció állhatatos fenntartása, a nyugalom megőrzése, az önfegyelem – mindez viszont komoly feladat idős és fiatal számára

egyaránt. A generációs feszültségekkel kapcsolatban régi, 3000 éves megállapítást idéztünk. Folytatásképp szintén valami régire szeretnék emlékeztetni. Igaz, ez „csak” 2000 éves megállapítás. Az ószövetségi idők végén és az újak kezdetén félelmetes feszültségek és hamis várakozások ülték meg a lelkeket. És akkor prófétája, Malakiás által így szólt az Úr: Újra elküldöm nektek Illés prófétát, mielőtt elérkeznék az én nagy és félelmetes napom. Ő újra fiaik felé fordítja az apák szívét és apáik felé fiaik szívét, nehogy elmenjek és átokkal sújtsam a földet. (Malakiás 3, 22–23). Ismeretes, hogy az új szövetség első óráiban hasonló felszólítás hangzik el. Maga az Úr az, aki közvetítői által újra és újra békét kíván teremteni az atyák és fiak közt. Az Úr mindent így akar megújítani. Isten akaratához igazodva és jövőt biztosító ígéretei alapján mondhatjuk ezért: a megújulást *előkészítő*, azért dolgozó fiatalok a holnap reménye, egyházunk jövőjének reménye.

Minden életkornak megvannak a maga sajátos kegyelmi ajándékai. A különféle karizmákkal élőknek, adott esetben korosztályoknak termékenyen kell az egész „test” javára együttműködniük. Csakis így válik majd egészséges testté Krisztus élő teste, az egyház is.

Bár találkozhatunk Európa-szerte számos ifjúsági megmozdulással, ismerjük Taizé jelentőségét, akadnak szép számmal szimpatizánsok és nyitottak hazánkban is – számuk mégsem jelentős, erejük igazában nem átütő, nem jövőt biztosító. Vajon megmerevedett formáival és újra csak merevedésben lévő gyakorlatával, öreg és még öregebb vezetőinek a fiatalok problémáit nem „érezkélő”, saját nyugalmát és békességét kereső csoportjával megtarthatja-e, illetőleg visszaszerezheti-e egyházunk a fiatalok érdeklődését, lelkesedését? Vállal-e az egyház a holnap érdekében olyan „rizikótényezőket” is, melyek a fiatalokat teljes bevetésre, munkára készíthetnék? Van-e még egyházunknak alkotóereje a változó világban, vagy csak „örizni” képes? Tud-e az új problémákra – természetesen a kinyilatkoztatás fényénél – az evangéliumi család-apához illően, a „nova-vetera” elvét alkalmazva hiteles válaszokat adni? Nem csupán beszél-e a szabadságról, az evangélium felszabadító és örömet terjesztő erejéről, s ugyanakkor gyámkodik a holnapot formálni igyekvő fiatalok fölött?

Azt minden egyházát szerető, az idősebb korosztályhoz tartozó józan felnőtt látja, hogy bőven akadnak megoldásra váró feladatok. De vajon azt is elég világosan látják-e: a feladatokat nem lehet a holnap egyházát jelentő fiatalok közreműködése nélkül megoldani. Pedig éppen itt állunk szemben a legkomolyabb nehézségekkel. Túlon túl az idősebbek mértékéhez szabtuk egyházunk berendezkedését, életstílusát, életritmusát. Nemcsak az idős papok és főpapok, de az egyre inkább „lelassuló” közepegyháza is. Egy olyan egyházi élet, szemlélet és gyakorlat, melyben a fiatalokat nem akarják – a mai fiatalság számos értékével és nem csekély problémájával – befogadni – lassan a sír felé veszi útját. „Ha nem alkalmazkodtok hozzánk, nem lehettek még tárgyaló partnerek sem”. Sajnos, e megfogalmazás nem „légből kapott”, klerikális körökben és világiak között egyaránt el-elhangzik. Az ilyen „öreg egyháza” aligha válhat otthonává a fiataloknak.

Úgy vélem, szükséges, hogy egy-két „magas helyről” elhangzott figyelmeztetésre utaljak. A körülmények a fiatalok iránti egészen különös figyelemre hívnak fel bennünket. Számbeli gyarapodásuk és növekvő jelenlétük a társadalomban, a rájuk törő problémák mindenkiben kell hogy felébresszék annak gondját, hogy okosan és lelkesen felajánlják nekik az evangéliumi eszmény megismerését és átélését. Másrészt szükséges, hogy a hit és imádság erejében kellően kialakult fiatalok *maguk váljanak mindinkább az ifjúság apostolaivá* (kiemelés tőlem). Az egyház nagyon számít rájuk.” (VI. Pál: Evangélii nuntiandi, 72). A másik nyilatkozat szerzője az *argentín püspöki kar* (1981. május 8.): „Az egész egyháznak kell evangelizálnia az egész ifjúságot. Nem feledkezhetünk meg róla, hogy egyházunk közvetlen reménysége a mának ifjúsága.

Hogy pedig ez a remény megalapozott legyen, a valóságos helyzetet kell szem előtt tartanunk. A kemény valóság pedig az, hogy minden fiatalot meg kell szólítanunk, az egész ifjúsághoz kell fordulnunk. Mindenkihez, megkülönböztetés nélkül, mert Jézus Krisztus evangéliuma az üdvösség üzenete. Ennek az üzenetnek a legtávolabbiakhoz is el kell érkeznie. Ennek a lelkipásztori prioritásnak túl kell lépnie még saját, jószándékkal elképzelt, eltervezett határait is. Meg kell érintenie az egész ifjúság szívét. Szólunk kell a fiatalokhoz, ... hogy alakítsák a jövőendő világot és hogy már ma ébredjenek tudatára felelősségüknek, azoknak a feladatoknak, melyeket Isten bízott rájuk". Szó! még az argentin püspökök pásztorlevele arról is, hogy a fiatalok egymást is evangelizálják, kapcsolódjanak be felelősen a társadalom, az emberi közösség életébe s őszinte felelősségtudattal válasszák meg hivatásukat, életpályájukat. A fiatalok lelki gondozása mindenekelőtt magát az ifjúságot kötelezi. Vállalják lelkesedéssel saját kortársaik között az apostolkodás munkáját.

A nehézségek, feladatok rövid felsorolása után tegyük fel a kérdést: ez a mai, sokban megpróbált, már fiatalon is sok feszültséget megélt, szabadság után vágyó s olykor nagyon is szabados életmódot folytató, a generációs feszültségek terhét átélő, a holnap felé nyitott, kereső fiatalság – vajon reménye lehet-e a holnap egyházának?

A gyakran elhangzó „diplomatikusan” válasz így hangzanék: egyrészt – másrészt. Magam egyértelmű, világos szóval felelek: igen! A mai fiatalok – a mi fiataljaink – egyben az egyháznak is reménysége. Az, mert egyrészt semmivel sem rosszabb, mint régi vagy más idők fiatalosága volt. Egyszerűen: más. Más az élettempója, mások a jogos igényei, másképp szeretne élni, hogy ne bonyolódjék pusztító háborúba. ... Jézus idejében is voltak az otthonból, a rendezett családi-társadalmi körülmények közül kiszakadó fiatalok – mint arra Jézusnak bizonyára az életből vett példabeszéde utal (tékozló fiú). Voltak álmódó, mindent megváltoztatni akaró, sőt szektás fiatalok, és voltak radikális „jobboldali” zéloták. Jézus ennek ellenére – vagy tán épp ezért – szólított fel mindenkit megtérésre, és rakta le egyházának alapjait. Jézus „építő köveket” és nem „drágaköveket” használt az építésre. Legfeljebb egyik-másik fiatal munkatársából ő formált, csiszolt ékes drágakövet.

A generációs feszültségek nem adhatnak okot, még kevésbé ürügyet arra, hogy az idősebbek ne forduljanak a fiatalok felé éppoly szeretettel, türelemmel, ahogyan Krisztus nézett és néz ma is rájuk. Nyitottságukat, olykor talán kíméletlennek tűnő őszinteségüket nemcsak elviselni lehet. Számos vonatkozásban tanulhatunk is tőlük, hallgathatunk rájuk. Sok élettapasztalat nyomán írta le már 1500 évvel ezelőtt Szent Benedek Regulájában: Isten gyakran a fiatalabbaknak tárja fel, hogy mi a jobb, helyesebb. – Amikor pedig azt tapasztaljuk, hogy készségesen segítenek, hogy szolgáló szeretettel közelítenek az emberek felé, hogy szívesen gyűlnek össze kisebb-nagyobb csoportokban imádságra, hogy sokukban van készség meditatív elmélyülésre, akkor meg kell kérdeznünk önmagunkat: miért nem foglalkozunk többet ezzel az oly sok jóra hangolt, olyan sok jóra kész, az igazságot kereső, arra nyitott ifjúsággal? Vajon nekünk, idősebbeknek nem kell-e olykor lelkiismeretvizsgálatkor megállapítanunk: értékes építő anyag van kezünkben, de mi, a „mindent jól elrendező és megtervező mérnökök” olykor lusták, máskor túlzóan félnékek, esetleg kötelességmulasztók vagyunk. Megtettünk-e mindent azért, hogy a fiatalok jól érezzék magukat a Krisztus-hívők közösségében? Nem elvben és általában, hanem a mi konkrét, helyi közösségünkben, egyházközségünkben? Vigyáznunk kell, hogy ne alakuljon ki bennük egy olyan sajátos „tisztelet” az egyházzal kapcsolatban, mint amilyent mindannyian átélhetünk, ha egy régi épület falai között megilletődve, óvatosan mozgunk. Megcsodáljuk a múlt itthagyt emlékeit, de eszünkbe sem jut, hogy ebben az épületben vegyünk szállást.

Nem könnyű feladat egyházunkat a régi alapokon „korszerűen” tovább építeni. Különösen nem, ha hiányzanak a továbbépítő munkát „megtervező mérnökök”. Ezek régebben általában a fiatalabb korosztályhoz tartozó papok, káplánok voltak. Oly lelkes fiatalok, akik számos vonatkozásban saját életüket osztották meg a fiatalokkal. Hol vannak ma ezek, és hányan vannak?

Sajátos módon számos mai fiatal azt veti az intézményes egyház szemére, hogy nem igazodik elég radikálisan Krisztus példájához. Olyan egyházban szeretnének élni, melynek tagjai őszintén elbeszélgetnek velük, és – miként a Mester is tette – türelmesen válaszolgatnak kérdéseikre; érvelni is tudnak, nemcsak törvényt hirdetnek és szabályokat ismertetnek.

Hogy hány fiatal látogatja templomainkat, vesz részt a vasárnapi istentiszteleten, járul szentségekhöz, arról nincs megbízható statisztikánk. De ha tíz- és százezerből csak az a bizonyos „tíz igaz” fedezi fel, hogy az egyház nemcsak „épület”, nemcsak értékeket őrző „múzeum”, hanem otthon is, melyben idősek és fiatalok együtt ünneplik a megváltás titkát, együtt örvendenek, egymást erősítik és vigasztalják, akkor majd egyre többen vállalkoznak rá, hogy társaikat is hívják és Krisztus első tanítványainak példáját követve elmondják: jertek és lássatok!

Péter apostol pünkösdi beszédében Joél próféta szavait idézi: Isten Lelke a fiatalok számára is ajándék. Ezt azóta is valljuk és hívő meggyőződésünket a bérmálás szentségében juttatjuk kifejezésre. Hány fiattól hallom: az egyház hangoztatja, hogy e szentségben Isten ajándékát, az erősség, a jótanács, Isten munkára küldő, nagykorúsító Lelkét kapjuk. Vajon mikor mutat készséget arra is, hogy a bennünk élő és általunk is hatékony isteni ajándékot tudomásul is vegye? Vagy talán az lenne kívánatos, hogy e szentség erejében egyszerre „öregékké” váljunk? Talán úgy véli – pedig ezt már Krisztus is helytelenítette –, hogy az ifjúság „új borát” a régi, merev és törékennyé váló tömlőkbe töltse?

König bíboros írta le ezt a megdöbbentő diagnózist: „Az egyház beteg. Tekintettel a várakozásokra és feladatokra, a helyzet rendkívül súlyos. Az egyháznak nagyobb szüksége van az ifjúságra, mint bármikor; az egyháznak szüksége van az ifjúság tehetőségére és munkájára, békevágyára és a közösség utáni vágyára, ötleteire és álmaira. Ahol munkához láttak már ifjú emberek, ott megmutatkozik, hogy minden várakozást felülmúlnak. A baj kellős közepén megmozdult már az ifjúság, ezért én várom az ifjúságot és beléje vetem az egyház jövőjével kapcsolatos reményemet” (Entschluss, 1984, 4–6. ford. MÉRLEG 1985. 4. 346).

Hibaigazítás

A Vigilia júliusi számában az 564. laptól az egyes oldalak rosszul, nem megfelelő sorrendben jelentek meg. A hibáért az olvasók és a szerzők elnézését kérjük.

Pannon Nyomda Veszprém